

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Putnokon, 1905. szeptember hó 28-án, a gömörvármegyei orvosszövetség és orvos-gyógyszerész egyesület rendes őszi közgyűlésén.

Jelen voltak: Elnök: dr. Löcherer Tamás, dr. Fodor Béla járásorvos (Rimaszombat), dr. Gaál Gusztáv járásorvos (Tornalja), dr. Groszmann Nándor gyakorló orvos (Putnok), dr. Hajcsy Sándor körvos (Rozsnyó), Hello János gyógyszerész (Kokova), dr. Hensch Géza városi orvos (Jolsva), Kishonthy József gyógyszerész (Rimaszombat), dr. Krecs Gyula bányamű orvos (Vashegy), Kertész Lajos állatorvos (Putnok), Lamos Lajos gyógyszerész (Rimaszécs), dr. Lichtschein Adolf vasuti orvosi tanácsadó (Rimaszombat), dr. Maurer Arthur járásorvos (Rozsnyó), dr. Meskó Miklós vármegyei t. főorvos (Rimaszombat), dr. Molnár Ferencz körorvos (Rimaszécs), Pazár Andor fürdőorvos (Csiz), Palm Nándor megyei főállatorvos (Rimaszombat), dr. Sigmund József, állami gyermekmenhely másodorvosa (Rimaszombat), Schvarcz Ármin községi orvos (Putnok), dr. Urszinyi Gyula banyaorvos (Putnok), dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos (Rimaszombat). Vendégként dr. Egri Miksa, szanatoriumi igazgató főorvos és Balogh Gyula gyógyszerész Miskolcra. Jegyző: dr. Kármán Aladár közkörházi oszt. orvos (Rimaszombat).

Dr. Löcherer elnök meleg szavakkal üdvözli a közgyűlésen megjelenteket s különösen dr. Egri Miksa orvost és Balogh Gyula gyógyszerészt, kik a szomszédos Borsodvármegyéből Miskolcra fátartak körünkbe, hogy egyik régi tagtársunk: Fekethe Nándor putnoki gyógyszerész ünneplésén résztvegyenek. Ez ünneplés képezi egyik főtárgyát mai összejevetelünknek s midőn a közgyűlést megnyitja, felkéri dr. Gaál Gusztávot, dr. Kres Gyulát és Kishonthy Józsefet, hogy a jubiláns Fekethe Nándort küldöttségileg hívják meg a közgyűlésre.

Az ünnepelt csakhamar megjelenvén, elnök őt következő beszéddel üdvözli:

Tisztelt ünnepelt barátunk!

A Gömörvármegyei orvos-gyógyszerész egyesületnek, ennek a mi egészségügyi kis köztársaságunknak senatusában foglal helyet az a férfiú, a kit ma a közérdekében hasznos szolgálatiért Putnok város és vidékének színe-java társadalma 50 éves gyógyszerészi pályájának határán s ezen pályától búcsúzásában szívvel-szeretettel ünnepel! Ez a férfiú a mi tisztelt barátunk Fekethe Nándor!

A mi kis egyesületünk az orvos-gyógyszerész egyesület, a melynek a mi tisztelt barátunk 35 év előtt már böcsőjénél állott, — a melynek törekvéseiben 35 éve részes; a melynek reményeiben, örömeiben, szomorúságaiban 35 év óta osztozik; amelyben mindig hűséges őre és támogatója volt azon jó egyetértésnek, a melyben az orvosok és gyógyszerészek 35 év óta együtt vannak; — a melyben a természettudományok közismertetéséhez 35 év óta hozzájárult; — ez az egyesület jól eső örömmel látja azt a megtisztelő ragaszkodást, a melylyel ma az ő egyik tagját a nagy közönség körülveszi és maga is szívvel-lélekkel üdvözli ünnepelt tagját, barátját.

Tisztelt közgyűlés, kedves barátunk!

Minden pálya dicső, — azt mondja Kölcsey, — de minden pálya nehéz is, ha azt úgy töltjük be, a mint azt betölteni kell!

Ha azt úgy töltjük be, mint te tisztelt barátom, lelkiismeretes becsületességgel, szorgalommal és önmegtadással.

Ötven évet — tisztelt közgyűlés — az emberiség szolgálatában eltölteni nehéz, ha éjjel-nappal talpon kell lenni, — ha a vegyszerek labirintusában helyhez kötve kell maradni, — ha a nagy felelősség súlya miatt valóságos rabnak kell lenni. Olyan lekötött lélekölő munka ez s annyira fárasztó existentia, hogy tényleg nem lehet csodálkozni azon, ha a gyógyszerészi pályán az emberi élet végeig megmaradni nehéz lesz s ötven év múltán valaki a nyugalomba vágyik.

Te tisztelt ünnepelt barátunk! nyugodtan tekinthetsz végig életed pályáján. Azt a feladatot, a mit a sors neked juttatott, ime a mai nap elismerése mutatja, hogy jól töltötted be.

Megszerezted magadnak azt, a mi a férfi becsvágya lehet, a közbecsülést, a közelismerést.

Ez fog tovább kísérni tevékeny életeden át.

Kísérjen, adja a Mindenható sokáig a kedves családot, a jó barátaid, a sok tisztelőd, városod társadalma örömére. Az Isten áldjon meg!

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Fekethe Nándor szívből fakadó őszinte köszönetet mond az elnöeknek és az orvos-gyógyszerész egyletnek az ovációért, melyben őt a mai napon részesítik, kéri továbbra is a tagtársak mindenkor tapasztalt jóindulatát és szeretetét, melyet mindenkor igyekezni fog megérdemelni.

Elnök bejelenti, hogy a közgyűlésről elmaradásukat kimentették s levél útján küldik üdvözlőket az ünnepeltnek: dr. Kengyel János, dr. Drachsler Adolf csetneki, dr. Posevitz Albert nagyrőczei és dr. Schwarcz Márk tiszolczi orvosok, Deutsch Miksa gyógyszerész Csetnekről, dr. Gescheit József és dr. Goldblatt Géza.

A mult közgyűlés jegyzőkönyve, mely egész terjedelmében közöltetett az „Orvosi Szövetség“ hivatalos lapban,

tudomásul vétetik.

Jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök: dr. Zehery Istvánt és dr. Lichtschein Adolfot kéri fel.

Ezután megtartattak a szakelőadások és betegbemutatások.

Dr. Sigmund József bemutat egy tuberculosus térd resectio és egy nagy kiterjedésű carcinoma mammae sikertelen műteti esetét, s referál egy gyógyult patella törés operatív esetéről.

Előadása ez volt:

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsém a t. közgyűlésnek a gömörmegyei kórház seb. osztályáról néhány érdekesebb, már műtött esetet bemutatni.

Egyik eset volna egy gonitis tbc. vagy fungosa vagy tumor albus, gümös térdizületi lob, mely mint tudjuk vagy primären keletkezik az iztokban vagy secundär uton valamely szomszéd csont területből indul ki. (König és Tillman-szerű, előbbi gyakoribb.)

Jelen esetben primären keletkezett, mely akkor került kezembe, mikor már a fungosus lob jól kifejezett volt, a folyamat $\frac{1}{2}$ éve állott fenn.

A térd duzzadt, fájdalmas, térdkalács balottál, tapintáskor érezni lehetett azt a sajátságos fluctuatiót, melyet a fungosus, a tuberculosus granulatiós szövet ad, bőr sárga, viaszszerű, már egyhelyen kezdett lilás-vörösödni, már áttörés létesült volna. Térdben kisebb fokú contractura.

Beteges habitus, rossz kinézésű, csúcsokban hurut, köhög, egyéb objectív eltérést azonban nem találtam. A szervezet elég jó conditióban lévén, még elég erősnek látszott, úgy hogy helyén és idején valónak találtam egy kellő sebészi beavatkozást.

Műtét 1905. július 27. Morph.-chlorof. narcosisban, teljes resectio. Ujabbán ajánlják ugyan és nagy concurrence a resectionnak az arthrectomia vagy synovectomy, mely tisztán a megbetegedett synovia kiirtásából áll a csontok lehető kimélésével, azonban jelen esetben is és oly esetekben, hol az ízüvek már

csak kisebb fokban is bántalmazottak, nem kecséget jó eredménynyel.

Miért is ma még a sebészek legnagyobb része inkább a radicalisabb eljárás mellett van.

Czélszerűbb a nem oly radicalis eljárás a synovectomia oly esetekben, hol csakis az íztok bántalmazott, legfeljebb még a porcstréteg is, és inkább gyermekeknél, hol tudjuk, hogy a resectio egyenesen káros, az epiphýsis-vonal sértése miatt, melynek következménye, hogy a végtag növekedésében visszamarad.

A synovectomiánál egyes centralis beteg csontterületek olnézetnek, s később mégis csak resectiot kell végezni, mely idő a szervezet rovására megy. Hátránya még, hogy az ízületben hajlítási contractura fejlődhetik ki.

Előnye csak, hogy rövidülés nincs s még valamennyire mozgatható ízület marad vissza.

Mégis ujabban egyesek, mint Angerer prof. Münchenben és Neugebauer prof. a srtassburgi klinikán kedvezően nyilatkoznak; Angerernek pld. 70 operált eset közül 50 jól gyógyult, csak 13 recidivált, 7 meghalt.

Mint említettem t. közgyűlés, én teljes resectiot végeztem, és pedig térd behajtva a Textor-féle aláfele domboru ívmet-szést tettem a patella csúcsa alatt egyik condylustól a másikig, ez egy metszéssel az összes lágyrészeket, bőr lig. patellae és íztokot átvágtam, a bőrt felfejtettem. Az összes lágyrészek a bőr alatt puha tbc. granulatio szövet volt, ízületben sajtos massa, izfejek a folyamatba bevonva, roncsoltak, bennök egyes sajtos góczok.

Térdkalácsot eltávolítottam, térdet jobban behajlítva az oldalsó és keresztzalagokat metszettem át szorosan a csontra tartva magam mindenütt. Csipesz és erős cowper ollóval az elváltozott íztokat és elfajult lágyrészeket kiirtottam, ügyelve az art. popliteára, mely e helyen könnyen sérthető, mert felületesen fut, mindjárt a külbütyök mögött s a tokszalag alatt 1 cm. mélyen.

Ha egészségesek lettek volna a csontok, beértem volna az eddig végezett synovectomiával, azonban mint említ ttem az izfejek is belévn vonva a folyamatba, a csontthártyát letoltam, a femur és tibia ízékeit lefürészelttem, vérzést csillapítottam.

Összeillesztés ügyelve, hogy a tibia hátsó lefürészelt éle nehegy usuralhassa az art. popl.-t. Drótvarrat vastag platin. Nehány catgutt varrat a lig. pat. és quadric. inába. Bőr varrat. 2 old. drainage. Kemény kötés. Seb zavartalanul gyógyult per pr. 4 hét multán drót kivétel. 7-ikben kötés levétel. Végekben csekély mozgás, 2 napig kötés nélkül, hogy a bőr táplálkozása helyrejöjjön. Új kötés, mely pótolja a végtag rövidülését, melyben beteg botok segélyével járkál, emeli. Jobban néz ki, meghízott. Végtag még vékony az inactivitas miatt.

Második eset volna egy rézsutos irányú térdkalács törés, illetve térdkalács rézsutos törése, melyet nem tudok bemutatni, mert az illető időközben gyógyult s haza távozott.

A térdkalács-törések nem gyakoriak, 2 fő typusa van a töréseknek 1. indirect a quadr. inának s a lig. pat.-nek tufeszítése, tulhuzása által és 2 direct törések, melyek különböző alakuak: csillag, ferde, haránt, merőleges.

Jelen esetben rézsutos törés volt, mely direct uton jött létre, az illető ráesett térdére illetve térdkalácsára, azelőtt 2 hónappal mielőtt jelentkezett volna kórházunkban. Kezelő orvosa kemény kötésbe tette, 5 hét után kötés levételkor azonban törvégek nem egyesültek, majd kezelés nélkül volt néhány hétig, mikor is felvételte magát a rimaszombati közkórházba, hol ujjalag keménykötést kapott, azonban ez is eredménytelen volt.

Beteg a műtétet kívánta, mert járáskor térde mindig kifele bicsaklott s alszárát emelni csak részben tudta. Vizsgálatkor műtét előtt a két törvég közötti területbe 2 harántujj befér, törvégek kiérezhetők, haránt irányban mozgathatók, törés iránya kívülről és felülről be és lefelé halad, úgy hogy térdkalács felső nagyobb részlete $\frac{2}{3}$ -ad, alsó kisebb $\frac{1}{3}$ -ad.

Térdkalács-törések prognosissa függ a törvégek távolságától, minél nagyobb, annál kevésbé van kilátásunk gyógyulásra kemény kötésekkel, de annál inkább álizületre, illetve fibrosas egyesülésre, mely minél nagyobb terjedelmű, annál inkább akadályozott a végtag funkciójában.

Kezelése a rézsutos töréseknek a törvégek közelítése, illetve egyesítésében áll kemény kötésekkel. Nagyfoku dislocationál véres uton, mely külömb módon lehetséges: a lelalganie-féle horgokkal, Olier szerint horgos fogóval, de legezél-szerűbb az assepticus csont-varrat, melyet Trendelenburg már

1878 óta előszeretettel alkalmaz és pedig ezüst sodrony helyett jól kiizott vassodronyot.

1905. július 15. A műtét technikája egyszerű, lefelé domboru Textor-féle ívmetszés, bőrfelfejtése visszahajtása. Két törvéig között erős fibrosos kötszövet, mely erősségre ugyan megfelelt volna a physiologicus követelményeknek, azonban a quadric. ina ezen fibrosus rész által hosszabb lévén, az alszár extenzióját eszközölni nem tudta s részben ennek a következménye volt járásnál a térd kibicsaklása is.

Törvégeket felrissitettem, lyukakat furtam beléjük, erős, vastag platin dróttal próbáltam összehozni, azonban nem ment úgy, hogy a quadriceps inába több helyen váltogatva átellenesen (Ulaceven szerint) bemetszettem, miáltal sikerült majdnem teljesen összehuzni. Ezenkívül 3 erős catgut varrat a periost és lig. pat.-én keresztül. Sebet teljesen zártam, kemény kötésbe tettem. Lefolyás láztalan volt, 4 hét múlva kötést levettem; drótot eltávolítottam. Atrophia egy ily esetekben ki szokott fejlődni, nem volt nagy, mert 2-ik hétben a kötésben való járást megengedtem. Seb primán gyógyult, törvégek egyesültek, naponta massirozva lett s azóta a beteg járáni kezdett bot nélkül, később már alszárát emelte, térdé nem bicsaklott többé s gyógyultan megelégedve távozott.

3-ik eset egy emlőrák. Az emlő daganatok között a leggyakoribb a carc. Bryantszerű 83%, Billrotszerű 85%, különösen asszonyoknál 35—55-ik év között, vannak azonban észlelők, kik még fiatalabbaknál is találtak rákos daganatot, magam is észleltem néhány esetet.

A daganat rendszeren egyoldali, ritkán 2 oldali, kezdődik mintegy fájdalmas keményedés, növekedésük hol gyors, hol lassabb.

Anatomiailag különböző formájuk van.

1. Acinosus et medull carc. mely lágy.
2. Simpl. care mely deszka keménységű.
3. Scyrrhus alak, melynél sok a struma, kevés a sejanyag, ezért kemény, lassan nő s jellemző reá a heges zsugorodások, miáltal a daganat felületén behuzódások vannak.
4. Gelatinosum carc. puha, lassan nő. — Prognosissuk valamennyinek ros. Gyógyulás csak egy korai, radicalis eljárás mellett lehetséges és pedig teljes kiirtása az emlőnek,

regionarius nyirk mirigyeknek és sejtszövetnek, műtét után gyakori a recid.

Ha metastok nincsenek, a hónalj supra és infra-clav. árokban a gyógyulást inkább remélhetjük.

Tillmann szerint ha egy évig recid. nem lépett fel a műtét után, akkor kilátás van, hogy nem is következik be; ha 3 év telt el, akkor csaknem biztos, de ekkor is csaknem, mert láttak már 4 és több év után is recidivát, mert bármily praecisül is dolgozik, a műtő rákcsirok visszamaradhatnak.

Tartósabb gyógyulást és ritkább recidivát észleltek az utóbbi 10 évben Argerer Münchenben, Kocher Bernben, Rotter, Schmiedt, az ugynevezett alapos operatio után, melyet ők kezdtek először alkalmazni t. i. a m. pect. maj. és min. eltávolítása a hónalj árok kitakarítása (ausräunung der Axelhöle), mely a kulcs-csont temporär resectiója után a kulcs alatti árok kitisztításával is jár.

1905. augusztus 9-én. Esetemben a Kocher-féle metszést csináltuk a hónaljából kiindulva, az emlőt teljesen eltávolítottuk, a pect. maj. és min. p. bordai részletének nagy részét, a hónaljat pedig, mely telve volt mirigyekkel, alaposan infiltralt mirigyekkel és sejtszövettel együtt, melyek a nagy edények hüvelye körül forrottak, ideggyökök közé szorosan beékelve voltak, eltávolítottam. — Mindenütt összevartam s e nagy ürt draineztem, hátsó hónaljvonalban 6-ik b. tájon egy ellennyilást készítettem, melyen egy vastag drain csövet dugtam fel a hónaljba a primär váladék levezetésére. Varrott részek per. pr. gyógyultak. Drain csövet 6-ik nap, nem lévén váladék, eltávolítottam. Gyógyult.

Dr. Krcs Gyula egy ruptura uteri gyógyult esetről referál következőkben:

Nagyterjedelmű ruptura uteri primaer gyógyult esete.

1905. július 17-én dr. D. kartársam által, lakásomtól több óra távolságra fekvő községbe egy nehéz szüléshez hivatván el segédkezés végett; déltájban történt megérkeztem alkalmával a következő jelen állapot találtatott:

Gy. A. földműves 37 éves neje, 22 év óta férjezett, I para, középtermű, mérsékeltén táplált, bőre halovány, arczkifejezése szenvedésektől megviselt, sensoriuma ép, nyugodtan fekszik,

szomjazik, hő 38°C ., pulsus gyors, kishullámu, székürülése csőrére volt, vizellete önkényt távozik, szülfájdalmai $4\frac{1}{2}$ nap előtt kezdődtek s tartottak az előtti nap esti 10 óráig, azóta teljesen megszűntek, has egyenletesen domború, terhesség kiviselt, magzatszívhangok nem hallhatók, magzatmozgásuk nem érezhetők, tömörületén gyűrű sem nem látható, sem nem érezhető, fekvés I-ső koponya; medence méretnk nem lévén, méreteket nem vehettünk fel, a magzat mozgásokat a szülőnő a szülési fájdalomak megindulától kezdve állítólag $1\frac{1}{2}$ nap óta nem érzi.

Vagitalis vizsgálatnál a fej a kimenethez közel, kiskutaacs elől tapintható. A szeméremrés előtt egy férfi ökölnyi nagyságu, körte alakú, halvány, ráncos, nyákhártyával fedett, szárazos tapintatú terimenagyobbodás foglal helyet, melynek felső határához közel közepén a húgycsőnyílás foglal helyet. E dag cystocele praevaginalisnak ismertetik föl.

A fájdalomak kiváltása reményében még egy meleg fürdő, majd meleg hüvelyirigatio kíséreltetik meg. eredmény nélkül. Beöntésre hig székelés, hólyag csapolás után műtét előtt új toilett.

A gyermek életének megmenthetése okából a család kívánására, — bár előzetes remény nélkül — fogó műtétet kíséreltem meg, azonban a fogó föltételekor, amidőn a fej mozgathatóságáról meggyőződendő, mutató ujjal a fejre eszközölt nyomásra észrevettem, hogy a fossa navicularison sötét barnás, húslészerű véres folyadék ürül sűrű csöppekben, s a próba húzásra nemcsak a vérzés nagyobbodik, hanem a cystocelle is nagyobbodni kezd, a fogót eltávolítottam s figyelmeztetvén kartársamat, hogy egyéb complicátumok is remélhetők a műtét alkalmával, a perforációhoz fogtam, s óvatos húzásokkal a perforált fej megszületett.

A fej megszületése alatt a cystocelle két férfi ökölnyi nagyra növekedett, a cranioclast eltávolítása után az extractiót kézzel fejeztem be, a köldökzsinór lekötéséhez készülve óriási vérzés jelentkezett a hüvelyen át, ami arra hívott föl, hogy gyorsan a vérzés forrása után nézzek, lege artis a méhürben lévő lepényt in toto pár másodperc alatt kihoztam, azonban a vérzés továbbra is imminens maradt, biztos jeleképen, hogy ruptura uterivel van dolgunk. Széttárva a külső nemi részeket láttam, hogy a vérzés forrása közvetlen a szeméremrés mögött fekvő széttépett, majdnem kilógó méhből ered. A szülőnő foly-

ton haloványabb, mély légvételeket vesz, fájdalmai nincsenek. Nem volt mit tennem az ominosus bajjal szemben, gyorsan behatoltam jobb kézzel a méhbe s az egész méhet a marokra fogva előhúztam a szeméremrés elé, mialatt kartársamat fölkértem, miszerint gyorsan 1—2 ergotin, majd egy aether injectiót adjon s készítsen gyors újbóli toilett után — mivel fölváltására szükségem lesz — varrószereket. Mig kartársam az injectiókat, a toilettet, a varrószereket elkészítette, jó időbe, körülbelül 20—30 percbe telhetett. Ez alatt magam két marokkal körülfogtam s szorítottam a szeméremrés elé hozott méhet, mint egy nagy dohányzacskót, melyből számtalan helyen, amint csak kissé engedtem a szorításból, ömlött és föcskendett a vér. Ez alatt az értelmes szülésznővel a markomban tartott szét-tépett méhfelületet 1:6000 sublimattal jól leirrigáltattam. Amint kartársam a varrószerekkel félig elkészült, mivel már kezeim a szorítást nem bírták tovább, átadtam hogy fogja át a méhet s szorítsa. Készenlétén a varráshoz, új toilettet csináltam, a méh környékét is a véralvadékoktól, melyek újjnyi rétegben fedték, megtisztítván, a varráshoz fogtam. Nem lévén más varrószerünk, jó vastag selyem fonálnál.

Ekkor láttuk csak, hogy a repedés 24 czm. hosszú, kezdődik a méhtest közepén, felülről lefelé baloldalt, áthalad a cervix közepén a jobb oldalra, ugyancsak a corpus közepéig; azonkívül hátfelé egyenetlen csipkézett szélben három külön repedés látható 8—8 cm. hosszban, mell felé két repedés ágazik szét 6—7 cm. hosszban s hogy a repedés mindenütt a méh falzat egész vastagságára kiterjed.

Újbóli irrigálás után sem tudtunk meggyőződni arról, vajon a repedésben a hashártya is részt vesz-e vagy nem, mivel a hashártya felé levő laza véralvadékot, nehogy esetleg a vérzésnek új forrását nyissam meg, eltávolítani nem bátorkodtam. A varratokat a méh hashártyai felületén, tehát a belső falzaton kezdtem meg, még pedig 3—4—5 öltéses szűcsvarratokkal s a fonalvégeket mindkét felül körülbelül 2 czm. hosszban lógni hagytam a méhür felé, hogy később innét lehessen azokat, akár az egyik, akár a másik fonalvég felől eltávolítani, aztán a méh stromáját varrtam össze hasonló módon, végül 52 csomós varrattal a méhür felőli sebszélét varrtam össze. Az oldalt elágazó repedéseken hasonlóképen jártam el a varrással. Az öltéseket körülbelül 5—8 milliméter távolságban alkalmaz-

tam s amint meggyőződtem arról, hogy varrásközben, ha a szorításon kartársam engedett s a vérzés előtűnt, még egy-egy csomó varratot helyeztem el.

Délután $\frac{3}{4}$ óra volt, mikor a vérzés csillapítással készen voltunk, varrásközben még három, s annak befejeztével egy utolsó sublimat irrigálást eszközöltünk s a méhet vissza sülyesztettem a hasürbe s jodoformgazeval az egész méhűrt s hüvelyt kitamponáltam.

A méh visszahelyezése után a szülés előtti cystocele is teljesen eltűnt; bizonyosságul annak, hogy a cystocelét a protrahalt szülés közben létrejött ruptura okozta. A további lefolyás a következő volt: 18-án kartártam a műtetet meglátogatva s délelőtt 36.5°C hőmérsék mellett a beteget jó állapotban találta; tampon kiváltás; sublimat irrigatio; vérzés semmi. Este hő 36.8°C .

19-én a beteget kartársammal együtt látogattuk meg d. e., hőmérsék 36.2°C tampon, irrigatio, nagyon kevés véres váladék távozik a szemérem részen. A nőt alig tudom visszatartani az ágyban, hogy föl ne keljen, oly jól érzi magát.

Kartársam azóta kétszer látogatta meg a beteget, lázas állapot, vérzés egy alkalommal sem mutatkozott; s kartársamtól tudtam meg, hogy a varratokból néhányat ő távolított el, néhány önkényt távozott. Értem csak augusztus 5-én, vagyis a műtéttől számított 20-ik napon jöttek el s akkor a még bentlévő varratokat a portió előhúzása után távolítottam el s konstatáltam, hogy a nagyfoku s eléggé komplikált ruptura, egész terjedelmében per primam gyógyult; s már a beteg 5 nap óta a szobában sétál. — Még mindig vérszegény; de közérzete teljesen jó s alanyi panaszai nincsenek. Egyedüli kórmaradvány a kis foku prolapsus uteri, mit egy Lavedan-féle hysterophorral szándéksom visszatartani, s reményelem, hogy a hegszövet zsugorodással még eléggé vissza fog fejlődhetni.

Az előadott kóreset kapcsán véleményem oda irányul, hogy hosszas kitolás folytán a harántulszük medencze mellett az előlfekvő fej uszerpálta s valósággal széttépte a méh alsó felét, s a magzat egész körfogatával tamponádként szerepelt a perforatio illetőleg az extractio befejeztéig, s hogy a ruptura már legalább $1-1\frac{1}{2}$ nap előtt keletkezett s hogy a cystocele következménye volt a rupturának.

A méhrupturáknak primair gyógyult esetei már annyiban is ritkák, amennyiben 2000—3000 szülésre esik átlag egy repe-dés, s a már meglevő rupturáknál is a pallistiv kezelés, értem a méh tamponálását jodoform gazéval, alig nyújt a gyógyu-lásra valami kilátást, a laparotomiák utáni gyógyeredmények már biztatóbbak. Jelen esetben azon körülmény vezetett azon eljárásra, hogy az egész méhet hozzam elő s gondos varratot alkalmazzak, mivel látván az óriási vérzést, biztosra vettem, hogy a nő $\frac{1}{2}$ percz alatt elvérzik, de másrészt a szeméremrés széttárásakor láttam, hogy a repedt méh alsó szakasza közel fekszik a szeméremrés mögött, így egyedüli mentőeszköz csakis a varrás lehet; laparotomia a körülmények, eszközök hiánya, segédlet, hely stb. miatt egyáltalán szóba sem jöhetett, a tam-ponadtól pedig absolute eredményt nem reméltem, így más mód nem állott rendelkezésemre arra nézve, hogy a nőnek életét megmenthessem. Jóllehet ujabban a méhrepedéseknek per vaginam való ellátása gyakrabban kezd alkalmazásba vétetni, ámbár az e tekintetbeni gyógyeredmények a lapora-tómiák utániakat nem látszanak fölülmulni, mindazonáltal hasonló kétségbe ejtő esetben nem győzöm igen tisztel gyakorló orvos társaimnak eljárásomat, főleg a varratoknak pontosságát s több rétegben való alkalmazását szíves emlékezetébe ajánlani.

Dr. Zehery István, a megyeszerte nagy szenzá- cziót keltett csetneki rablógyilkosság bünperében sze- repelt Sebők Iván elmebeli állapotának megfigyelé- sére vonatkozó orvosi véleményt s az arra adott igazságügyi orvosi tanácsi felülvéleményt ismerteti következőkben:

Kórrajz és vélemény.

Alulírottak a rimaszombati kir. törvényszék, v. b. 504/B. 1905. számú végzésével a gyilkosság és rablás büntettével ter- helt Sebők Iván elmebeli állapotát megfigyelve, valamint a periratoknak ide vonatkozó ré zeit áttanulmányozván, van sze- rencsénk ezen munkálataink alapján megszerkesztett vélemé- nyes jelentésünket a következőkben betérjeszteni:

Előzmény.

Sebők Iván született 1873. június 23-án Csetneken, hol

atyja tekintélyes vagyonu földbirtokos. Anyját még csecsemő korában vesztette el. Már születésekor igen gyöngé volt s feltűnően nagy volt a feje s kicsiny a test hozzá. Szemfájós gyermek volt s e miatt még nagyobb korában is sokat költöttek rá s a jobb szemére rosszul lát. Schulek professzer is több ízben gyógykezelt. Három testvére volt. Palika, Anna és Zoltán, kik közül első körülbelül 3 éves korában halt el, terhelt előtt ismeretlen bajban, második testvére él s több gyermek anyja, a harmadik testvére másfél év előtt halt el, szivburok gyulladásban. Emlékszik, hogy kicsiny korában vörösséget is állott ki. Koponyasérülést nem szenvedett el, epilepsia rohamai nem voltak. Elemi iskoláit Csetneken, a gimnázium első osztályát Dobsinán, a többit Rozsnyón végezte. A VII. gimnáziumot Pesten próbálta járni, de megbukott s az osztályt Rozsnyón kellett ismételnie. A physikát s számtant nem szerette, mert nehéz tudomány volt s nem ment a fejébe. Mindig gyöngé tanuló volt. Tanulótársai kifogtak rajta s „nagyfejű”-nek csufolták. Egyik dr. Lissauer — ma Matinczon orvos — iskolatársa alulírott orvossal tudatta, hogy gyermektársai a legbadarabb dolgokat végeztek vele, kabátját fölhasgatták s ő ugyanannak adott pénzt, hogy kölcsönözze kabátját, ki a csinyt tette vele. Zsebeit kövekkel rakták tele s még a kicsiny gyerekek is bátrak voltak, hogy fülét huzogassák s csufolják. Már nyolczadik osztályos diák korában Bécsbe szökött egy távirász nővel s ott mulatott vele vagy egy hétig. Az érettségien megint egy tárgyból elbukott s a pótlóvizsgát Iglón tette le 1893-ban. Aztán ügyvédi irodában dolgozott Tasnádon, majd Zilahon, 1894-ben mint önkéntes katonának ment s 1895. február 15-éig szolgált s onnan — mint maga előadja — szembetegsége miatt felülvizsgáltatott és elbocsájtatott; valóban azonban a periratok között elfekvő, 1897. márczius hó 8-án kelt s a rimaszombati kir. törvényszék által meghozott végzés szerint magavisszetre annyira súlyedtt, hogy a katonaságtól, hol önkéntes volt, félév alatt a póttartalékba helyzetetett s hazaküldetett. Deák korában apja vallomása szerint typhust állott ki.

1896-ban ősszel, atyja Debreczenbe küldte, hogyha lehetne — a gazdasági szakmában valamire vigye — de itt csak 1897. január hóig volt, mert — saját bemondása szerint — „összeveszett a segédtanítóval s önkényt hagyta el az intézetet.” — Valóban azonban botrányos és erkölcstelen magavise-

lete miatt atyjának tanácsolták, hogy vigye el fiát, különben kizáratik az intézetből. Itt ugyanis egyik cselekedete az volt, hogy Fekete P. akkori segédtanítót azért, mert nem akart neki a mulatás végett szabadságidőt adni, egy doronggal a kocsijába csapva, meg akarta ütni. — Pesti tartózkodása alatt oly szertelen adósságokat csinált két heti idő alatt, hogy atyja bemondása szerint „valósággal ki kellett váltani.“

1897 októberben Egerbe ment jogásznak, ott volt egy évig, de az alapvizsgán elbukott s bár felment a második évre is, mindamellett pótvizsgát nem tett. 1898. deczemberben ott hagyta a jogi pályát is és Csetneken lakott, hol Matolay B. ügyvédi irodájában dolgoztatott, de itt sem tarthatta ki. — Utóbbi helyen az ügyvéd nevében aláírt nyugtákra pénzeket vett föl, melyeket könnyelmű czélokra elköltött. — Minthogy semmiféle komoly hivatás betöltésére képesnek nem mutatkozott, sőt mivel atyja tapasztalta, hogy „nem normális gondolkozású“: atyja, nehogy a nagyatyai vagyon reá eső részét, melyet nagykorúsága esetére most már kézhez kapott volna, eltékozzolja; az árvaszékhez s innen a törvényszékhez áttette kérvényben a kiskorúság megszüntetését kérelmezte, mely az 1897. márczius 8 án kelt s a vizsgálati iratoknál fekvő végzés szerint el is rendeltetett. Ezóta atyjának gondnoksága alatt áll.

A gondnokság elrendelését kérő beadványában atyja könnyelmű, meggondolatlan s pazarlási szenvedésünek nevezi, ki-nél az adósságcsinálás szenvedélylyé vált, ki azt hiszi, hogy kiapadhatatlan forrásu jövedelemmel bír.

Az ugyanezen ügyben nyilatkozó nagyanya azt mondja róla, hogy az ítélőképesség hiányában szenved.

A budapesti tartózkodása alatt tanusított viselkedéséből kifolyólag az apa által segítségül szállított Rozinay István, a periratoknál fekvő levélben azt írja róla, „szellemi fogyatkozásnak tulajdonítok nála mindent, s felügyelet nélkül egy óráig hagyni sem lehet.“ Ugyancsak Rozinay István egyik a periratoknál fekvő levele szerint Ivánról, kit Budapesten a vasutra személyesen adott fel s küldött haza, midőn értesülve, hogy ennek daczára az mégis másfelé elkalandozott, írja: „hiábavalónak tartja vele küzdeni.“

A gondnokságot elrendelő iratok szerint ruháit, óráit eladogatta, fülöz-fához fordult kölesönökért, melyeket mind hiábavalóságokra fecsért el. — Kötelességérzet, munkaszere-

tet, szülei tisztelet s engedelmesség nála sohasem fejlődött ki. A gondnokságot elrendelő iratok között a törvényszéknél felvett jegyzőkönyv szerint (kelt 1897. február 8-án) Kubinyi Ferencz árvaszéki ügyész beterjeszti a megszerzett bizonyítványokat, melyekből kitűnik, hogy Sebők Iván nemcsak a legnagyobb mértékben kicsapongó, pazarló, de az is, hogy: „tetteinek beszámítására képtelen.”

A katonai századparancsnoknak szintén az iratoknál fekvő levele szerint Sebők Iván a kabátját, melyet 48 frtért vett, rövidesen 6 frtért adta el, s ugyanezen parancsnok a póttartalékba helyezettetés után őrmester őrizete alatt küldte haza Csetnekre.

Kassáról — hol rövid ideig tartózkodott — írja parancsnoka, hogy minden kantin tele a Sebők adósságaival.

Atyjának a jelen bűnpörben tett vallomása szerint azért helyeztette gondnokság alá, mert „szabad akaratának elhatározási képességével nem birt.” — Ezenfelül atyja nemcsak idegbetegnek, de nagyfoku szivbajban szenvedőnek is tartja, ki ezek miatt félnék és bátortalan.

Özv. Matolay Józsefné vallomása szerint — ki 3 éves korától ösmeri — a terhelt mindig beteges volt, fülei, szemei fájtak, későn kezdett beszélni s észbeli tehetsége lassan fejlődött. Éjjelenként gyakran álmában az ágyból kiugrott a szoba közepére s rémesen kiabált. Iskolás korában Bodrogi volt az orvos, azt mondta, hogy „észbeli tehetsége meg van zavarodva”, így dr. Pelech volt dobsinai orvos azt mondotta Sebők-ről, hogy „sok agyveleje van”, néhai Dr. Madarász Dezső szerint pedig „rák van a fejében” s hogy gondolkozása nem rendes.

Tauszk szerint, ki a legutóbbi időkben volt consultáló orvosa, a terhelt „teljesen abnormis viseletet tanusított,” rendszeren levelekben és táviratokban kért tanácsot, s terheltnek idegességét veleszületettnek — szivbaját gyermekkor utáni eredetiűnek tartja.

A bűnvádi cselekményre nézve terhelt magát teljesen ártatlannak állítja s mondja, „hogyan tudnék én ilyent elkövetni, mikor még egy csirke megölését sem tudom pénzni.” — Nagyanyjához igaz, hogy nem járt, mert kitiltotta házából házassága miatt, de semmi haragot vagy gyűlöletet nem táplált szívében iránta. Fafrákot ösmerte, minthogy nagyanyja háza körül nőtt fel s éppen emiatt föl sem merte tenni Faf-

rákról, hogy ő tettes lenne. — Rigóval beszélt több ízben a mézsárszéekben, valamint saját házánál is, midőn a levágott bárányt oda vitte, de tagadja, hogy felbérelte volna s állítja, hogy midőn a bárányt haza hozta Rigó, akkor családjá s családei is jelen voltak s látták, midőn annak pálinkát adott.

Vizsgálat.

Sebők Iván 186 czm. magas, erős, csontos testalkotású férfi. Koponyaméretei: hossz 210, haránt 170, magas 150, körzet 630 milliméter. A rendkívül nagy koponya szabálytalanságokat mutat, nevezetesen míg a jobb szemgödör elég harántul fekszik, addig a baloldali ferde vágású, azaz ferdén lefelé a fül felé irányul. A homloktájék széles. A jobb falcsonttájék domborubb, a bal lelapultabb. A halánték falcsonti és a falcsont-nyakszirtesonti varratoknak megfelelőleg dudorzatok tapintathatók. A nyakszirtesonti dudorodás alma nagyságú domb alakjában tekint hátrafelé s fölötte a koponya nyeregyszerű bemélyedést mutat.

Hajzata barna, sűrű. A jobb szemhártya közepén 3 milliméter átmérőjű fellegszerű homály, mely miatt ezen oldali szem látása le van szállítva. Irise kékes szürke. Pupillái egyenlően nagyok, s jól reagálnak, de nem szabályosan kerek, a mennyiben a széleken behuzódásokat mutatnak. Szempillái s arcizmai feltűnő rángatásokat mutatnak, melyek a nála jelentkező izgatottság s szívdobogási rohamok alkalmával erősebben, máskor gyöngébben mutatkoznak. Orra nagy s a középi résznél ivben gyöngén jobbfelé hajlik, úgy, hogy az arczsúcs erősen jobbfelé áll. Arcza assymetriás, a két fél nem egyenlően beidegzett, a jobboldali arczredők kifejezettebbek. Száját rendesen tártva felejtí, főleg ha figyel, vagy gondolkozni látszik. Kinyújtott nyelve erősen balfelé tér, de mozgást vagy remegést nem mutat. Fülkagylói szabályosak, fülezimpái szabadok. Fogazata elég ép s nem mutat jellegzetes elváltozást. Torokürege rendes.

Kiterjesztett karján az ujjak kifejezett izom rángásokat mutatnak, de kezeinek szorító ereje közel egyenlő. Jobb kezének hüvelykujja bunkószerűen letompított, első tekintetre úgy néz ki, mintha ferdén le lett volna metszve, azonban rajta hegedésnek nyomain nincsenek. Ezen ujjain a körömmagasság 10 milim., az ellenoldalínál pedig 16 milim., a körömszemek hossza jobboldalon 22 milim., az époldalon pedig 26 milliméter.

Térdreflexe nagyon felfokozott. Szív működése a fennforgó szivbántalom miatt és ideges szivdobogási rohamok mértékének megfelelően igen különböző. Nyugodtabb időszakban 70—85 percenként, a tapintásnál kiterjedt mellrezdülések érezhetők. Az ideges szivdobogási rohamoknál azonban a szivverés 115—120 lesz percenként, s tapintásnál az egész szívtájéknak, sőt a gyomorgödörnek megfelelőleg a szíy dobbanások erős lökések alakjában tapinthatók. A szívtompulat, főleg jobbfelé megnagyobbodott, a mennyiben a relativ tompulat a jobb szegyszélig ér. Szívesucslökés a 6. bal b. közben, közel a bimbóvonalban. Hallgatódzásnál a balszív és szívesucs fölött erős fuvó tystolicus zörej van, mely benyulik a diartaléba is. Felfelé a zörej gyöngül s a nagy ereknél már csak mint tovavezetett hang hallható. A szívlökések mindig rhythmicusak, kihagyások nincsenek. Emésztő szervei igen jól működnek. Máj-lép tompulata rendes. Nem köhög s légzése csak a szivdobogási rohamok alkalmával nehezített. Vízéltválasztás rendes. Ivarszervei szabályosan fejlődöttek s középnagyok. Járása otromba nehézkes. Megjelenése ügyetlen, esetlen. Látása mint már említettem. Többi érzékszerveinek működései épek. Fejét lecsüggesztve jobboldal felé hajolt törzstartással jár s e miatt a háti gerinceoszlop balfelé domborul, s így a ballapoczka erősebben kiáll s a balváll emelkedettebb helyzetet mutat, karjai hosszúak, lábai hasonlóképen. Bajusza ritka, vékony. Szakállja is ritka, gyöngén fejlett. Hangja nem férfias, bizonyos gyermeki vékonyság vonul át azon.

Beszéd közben könnyen elpirul s beszélve rendesen a földre tekint s nem néz a vele beszélőre. Van valami selypítés is beszédén, bár ez nem feltűnő. E mellett beszéd közben mindkét kezével ruháin babrál, vagy hüvelykujjaival malmoeskaszerűleg játszik. Étvágja rendkívül nagy s az eléje hozott ételt nagy mohósággal fogyasztja el. Rendkívül nyalánk s a fogházban czellája ritkán van füge, narancs, datolya vagy czukorkák nélkül. Bevallja, hogy egész gyermekkorában nagyban onanizált s hogy csak nősülésekor hagyott fel vele. Nemi ösztöne igen fokozott, s e miatt rendkívül kicsapongó volt, több trippert szedett össze s Buziáson már strictura ellen is gyógykezelték. Hangulata roppant ingadozó, néha kétségbe akar esni, azt beszéli, hogy nem lesz jó vége, ha az esküdtszéki tárgyalásig bent ül; más perczben a legkisebb okra erős

hahotában tör ki s egészen elfelejti bánatát. Időnkint nagyfoku szivdobogási rohamokat kap, mikor is — mint említettett — sziv működése felfokozódik, ilyenkor nem tud pihenni, főleg oldalt nem feket, nagyokat sóhajt, fektéből felugrik, azt mondván: „azt hiszem, vagy a fejem, vagy a szivem pattan széjjel,“ vagy fél hogy gutaütés éri. Fél s szalajt a doktor után, consiliumot kíván vagy sürgönyözni akar pesti orvosának. Szivbaja veleszületettnek látszik, azonban csak a későbbi gyermekévekben vált nyilvánvalóvá. Álma idegessége és szivizgalmai fokának megfelelően változó. Néha jól alszik, máskor nyugtalanok az éjjelei. Ki-kiugrál ágyából s rémképeket lát, melyek az álomból jönnek át s melyektől nem tud szabadulni.

Közérzete különböző, néha csendesen el-elolvasgat s nyugodtan van, máskor igen nagy beteg benyomását teszi s ilyenkor kétségbe esik sorsa felett, aztán baja multával — vagy megfelelő szórakoztatás után — megnyugszik, sőt vidámmá lesz.

Észrevevő tehetsége nem mutat feltűnő elváltozásra, megfigyel mindent s igyekszik a tényekből a maga módja szerint következtetéseket venni.

Emlékező képessége jó. A közeli s távoli dolgokra elég jól emlékszik. Multjának compromittáló tényeit azonban nehezen tárja fel a vizsgáló bíró előtt azonban a kiserzett adatokat előhozva, nem tagadja cselekedeteit.

A fogalom képzés, a mindennapi élet s a közvetlen őt érdeklő dolgok körében zavartalanul megy végbe. Vallásos fogalmai fejlettek. Szeret imádkozni s rosszüllétek alkalmával, vagy sorsa fölötti aggodalmai között rendesen az imádsághoz fog s ez megnyugtatja. Elvont, magasabb fogalmak iránt nincs meg az alakítás képessége. Így például, tekintve a művelt kört, melyben élt, s azt hogy gymnasiumot végzett s akadémiákon járt — szóval a neveltetés körülményeit — gondolkozása nemcsak hétköznapi, de alacsony színvonalon áll. Rendkívüli bő levelezése, — melyeknek lemásoltatása a törvényszéki orvos ajánlata a vizsgálóbíró által elrendeltetett, — alkalmat nyújt betekinteni szellemi körébe. Ugyanis ezen levelek egy-egy példányát elolvasva, nem tűnik fel egyéb, mint a lapidaris s egyszerű mondatfűzés mellett azon apró figyelmesség, gondoskodás, mit családja iránt érez. Gondja van arra, mit egyik várandó felesége, milyen karban van czipője, melyik kendőt mikor tegye

fel, van-e finom bora, mert majd küld ha nincs, mennyi a pénze s közli neki mennyi van. Kérdi mit küldjön, jó lesz-e a régi szívóüveg a születendő csecsemőnek. Milyen legyen a gyermek kelengyéje, van-e elég ruhácska, ha nincs honnan vegyen. Élelmi szereket honnan hozasson, mennyiért.

Aztán elolvasva 30—40 levelet, látni hogy ugyanaz van valamennyiben, de mint vörösfonal vonul végig valamennyin az örökös pénzkérdés, a pénz könnyű megszerzésére törekvés, de legfőképen a pénznek elköltése körüli szakadatlan változások láncolata. Tisztán kiviláglik ezekből az elmeorvosok által onviomania — vásárlási vágy — néven nevezett erkölcsi defectus, mely nem bírálja, honnan szerezzen pénzt, csak az meg legyen szerezve, azért, hogy azon rögtön badarnál-badarabb vásárlások útján tul adhasson. Meg vesz mindent a mit lát s a szertelen költekezését a fogházőrmester „naponkénti forgalomnak“ nevezi, tréfásan jelentvén: ma na'y, ma kisebb volt a forgalom.

Erkölcsi fogalmai rendkívül alacsony színvonalra korlátozódnak. Nagyjában tudja azt, mi a társadalmi rend, tudja, hogy törvény van, mely a bűnt bünteti. Tudja, hogy lopni vagy ölni nem szabad, mindamellett cselekedetei egész életén át a csalások, lopások variációja s így az erkölcsi érzéknek hiányát bizonyítják. Nevezetesebb tényei: gymnazista korában elszökik egy távirász nővel s egy hétig él azzal Bécsben. Maga bevallja, hogy két izben feltörte apja szekrényét, s pénzt lopott ki belőle. Ellopja apja puskáját, elzálogosítja 20 forintért, melyet a leghaszontalabb dolgokra elkölt. Losoncra táviratot küld apja nevében Blum pelsőcezi lakosnak s kétszáz forintot kér, de elfogják, mivel Blum rosszat sejt s a táviratban az apja korát is tudatja s figyelmessé teszi a hivatalt, hol felismerik a csalást. A vett vagy használva másoktól kért tárgyakat rendesen eladja vagy elzálogosítja. Nagyanyjától értékpapír szelvényeket ellop, s potom árért eladja. Csizből a fürdőből be-bejön Rimaszombatba s itt vásárolgat, s mivel elfogy a pénz, felad az árvaszék nevében saját czimére üres pénzeslevelet s Csizben a postán lármát esap, mivel nem talál a levélben pénzt, de pár óra alatt kiderül a csalás s ő szégyenkezve szökik tova s arra vonatkozólag, hogy miért tette, azt feleli: „meg akartam a pinczéreknek mutatni, hogy én is kapok ám pénzes levelet.“

Ugyancsak Csizben a fürdő orvostól kapott saját napi fürdőjegyeit eladja másoknak, hogy így is pénzt szerezzen s a fürdéseket elmulasztja.

A megfigyelő orvosoknak azon kérdésére, hogy miért kellett neki ily erkölcstelen aljas dolgokat cselekedni: ugyanazt feleli, mint az iratok közt fekvő atyjához irt egyik levelében mondja, hogy „nem tudom magam sem, hogy mi ösztönzött ezen tettek véghezvitelére, de csak akkor gondoltam meg a következményeket, mikor már későn volt. Maga vallja azt is az orvosnak „ha pénzt kaptam, nem tudtam megállani, hogy Pestre ne menjek, pedig ott nem is sokat mulattam, hanem csak mászkáltam s a sok pénzt elszórtam, azután haza mentem; de ha újra elseje jött, pénzt kaptam s nem mehettem vele valahová, hát egészen belebetegedtem.“

Sajátszerű s a meggondolás és helyes bírálás hiányára vall a nála tapasztalt „sürgönyözési mánia.“ Orvosának Buziásról temérdek sürgőnyt küld, úgy hogy ez persze föltünővé lenne, általában a legjelentéktelenebb dolgok miatt a sürgönyzést veszi igénybe. Erre nézve azt mondja, „ha én már valahová megyek, nekem onnan sürgönyözni kell, néha kétszer is, és nem tudom megállani, hogy 1—2 forintos sürgőnyt ne küldjek.“

A fogházban létele alatt mintegy 15 sürgőnyt küldött már haza. Szerelmi dolgokban is rendkívül felületes az erkölcsi érzéke. Udvarol mindenütt annak, ki útjába kerül, számtalanszor jegyet is váltott, melyekből apja közbelépése miatt házasság nem lett s melyeket aztán ő is könnyen felejtett; azért ellenezték szülei a megkötött házasságát is, mivel ezen viszonyt is csak felületesnek s könnyelműen kötöttnek hittek s mivel nem tartották őt elég értelmesnek a házasság életre.

A megfigyelések során tapasztaltatott, hogy sétái közben gyakorta gépiesen kalapját leveszi s fölteszi, mintha köszönni akarna. Zárkájában kezével hadonászva a levegőbe néz, nevet, magában beszél, majd jeleket rajzol kezével a levegőbe, miket élénk tekintettel követ. Olvasásból felugrik s hirtelen fölkap egy kedves tárgyat — levelező lapot — s azt csókolgatja. Arczfintorgatások kíséretében gyakran állati hangokat hallat, s közbe tapsol vagy leül s két térdét ütögetni kezdi. Sűrűen kapkod fejéhez, homlokát simogatja, hogy a keletkezett kényeszerképzeteket elűzze.

Maga mondja, hogy éjjel is sokszor ki kell az ágyból ugornia, de hogy miért, azt maga sem tudja; valami erő kényszeríti őt erre.

Számtani műveleteket jól megold. Helyre, időre jól tájékozott. Szeret olvasni, de csak a könnyű tartalma regényeket szereti, ellenben komolyabb dolgok — utleírás, természettudományi közlemények, irodalmi kritikák vagy politikai czikkek — egyáltalán neki unalmasak.

Atyját tiszteli s szereti, de a mélyebb s nemesebb érzelem nem látszik ki szeretetéből, mivel mélyebb nemes érzelemre nem látszik képesnek.

Illúziók nem jelentkeztek nála. Érzékesalódások hasonlóképp nem voltak felfedezhetők, könnyen befolyásolható. Akaratát s elhatározását könnyen megváltoztatja „ahá vagy ugy“ kiáltással belátja, hogy helytelenül gondolkozott. Könnyelmű és okatlan érdekeseteit képes bizonyos furfanggal s körültekintéssel venni örül, annyira, hogy a felületes szemlélőre egészen ép szellemi állapotú egyén benyomását teszi.

Vélemény.

Terhelt veleszületett eredetéből kifolyólag degenerált elme gyöngé egyén, kinél az akaratnak szabad elhatározását a felmerülő kényszerképzetek befolyásolják, ki az elme gyöngék azon fájához tartozik, hol az erkölcsi tehetség nincs kellően fejlődve, állapota tehát erkölcsi elmezavarnak — insania moralis — nevezhető.

Cselekedetei tehát nem jöhetnek teljes beszámítás alá, hanem olybá tekintendők, melyek a bűnvádi perrendtartás 246. §. 2-ik pontjában foglaltaknak felelnek meg.

Nem közveszélyes, de ügyeinek önálló vezetésére képtelen s badar cselekedetei miatt állandó — esetleg sanatorialis — felügyelet alá helyezendő.

Indokolás.

A leírt előzményi és vizsgálati adatokból kitűnik, hogy terhelten már gyermekkorában észbeli elváltozások észleltettek; iskoláit csak nagynehezen végezhetette, iskolás társainak gúnytárgya volt, hogy egyik pályát a másik után cserélgette, de semmiben boldogulni nem tudott, hogy mindig tékozló, később kicsapongó volt, hogy erkölcsi érzéke nem fejlődhetett,

mert lopni, csalni, sőt sikkasztani képes volt s még a katona-ságnál sem tűrhették meg.

Kitűnik továbbá a vizsgálatból, hogy koponya alkotása a degeneráltak koponyáját mutatja, hogy veleszületett defectust képez szivbántalma is, mely párosulva van ideges izgatottsággal s gyakori precordialis félolmekkel. Defectust képez, hogy egyik ujjá fejlődésében láthatólag visszamaradott, szemének, kezeinek, arcának rángatódzásai, rossz beidegzése. — Kitűnik, hogy hangulata rendkívül esékeny, hogy élete az erkölestelenségek láncolata, melyeket egy belső kényszer által látszik elkövetni.

Mindezek folytán kétségen kívül bizonyos, hogy terhelt a nála fölmerülő kényszerképzetek alapján cselekszik s így nála a normális gátlás, az önbírálás alig — vagy csak elkésve lép fel, későn látja meg cselekedete bátorságát. — Az átélt tapasztalatokat nem használja fel okulásra soha. Terhelt képtelen céltudatos tevékenységre s így semmi életpályát sem tölthet be. Pénzt szerezni képtelen s mégis mindig a pénzt hajhászsa, mit ha megszerezett, rögtön a legbadarabbul szór el magától.

A szerzett adatokból tehát azt kellett véleményeznünk, hogy terhelt veleszületett elmeegyöngeségben — insania moralisban vagy erkölcsi elmezavarban szenved s hogy állapota gyógyíthatatlan, s nincsen kizárva, hogy súlyosabb elmebántalomba is mehet át.

Másolat. — 98/1905. I. O. T.

Igazságügyi orvosi tanács.

A rimaszombati kir. törvényszék 1905. május hó 29-én 2623. illetőleg 1905. február 28-án 1092. szám alatt kelt megkeresésére, gyilkosság büntettségével terhelt Sebők Iván bűnügyében az igazságügyi orvosi tanács 1905. június 9-én tartott ülésében a következőket véleményezte:

Vélemény.

A vádlottra vonatkozó pótlólag beszerzett vizsgálati adatok, nevezetesen a letartóztatottak és elítéltek orsz. megfigyelő és gyógyító intézetében hosszabb időn át folyt megfigyelés és a tanács kiküldöttjének személyes vizsgálata megerősítették azokat az adatokat, a melyeket a bűnvizsgálat annak előzmé-

nyeiről és nevezetesen annak testi és lelki alkatáról nyujtott. A vádlott tényleg egy lelkileg és testileg degenerált, szellemi fejlődésében kórosan elmaradt egyén.

A testi vizsgálat a rendellenes fejlődésnek számos tünetét, u. n. stignatát állapithatott meg, u. m.: a hydrocephaliás koponyát és annak assymetriáját, a szemrések különböző voltát, a láták eltérését a rendestől, a jobb kéz hüvelykujjának deformációját, az állandó rángásokat az arcz izmaiban, a mikhez hozzájárul a szivbillentyük igen nagy fokú elégtelensége, melynek eredete nem volt kipuhatható és melynek vele született volta nem zárható ki. Ezen rendellenes testi fejlődéssel karöltve járt vádlott szellemi fejlődésének gyermekkorától észlelt abnormitása.

Az előzményi adatok kétségtelenné teszik, hogy a vádlott iskolai tanulmánya t semmiféle irányban be nem fejezhette. Az egyes osztályokban elbukott, az iskolákból kizárták, majd az egyik, majd a másik ismeretkörben próbálkozott, de eredményre nem jutott, a katonaságtól mint hasznavehetetlent elbocsátották és önállótlanágát katonai felebbvalója annyira ismerte, hogy kísérőt adott melléje, mikor a katonai szolgálatból hazaküldte. Értelmiségének ezen nagy fogyatékosága mellett mindig teljes kedélybeli és erkölcsi ürességet mutatott, mely a legügyetlenebb és legezültalanabb antisociális cselekedetekben nyilvánult. Lopásai, csalásai és szökései mind a gyerekes meggondolatlanág bélyegét hordják magukon és a pillanatban felmerült vágyak kielégítésére irányultak. Ezen cselekedeteinek helyes megítélésétől a terhelt ma ép oly távol van, mint elkövetésük idejében volt. Most is csak úgy beszél róluk, mint magától értetődő dolgokról és tisztességtelen, bűnös voltukról és antisocialis jellegükről halvány sejtelmek sincs, a miért is minden restelkedés és megbánás nélkül tárgyalja.

Ugyanilyen értelem és kedélybeli érzéketlenséggel tekintí ez időszéri ti helyzetét. Rá nézve a súlyos vád a fogság és annak minden inconvenciája csak jelentéktelen epizód, mely lelki egyensúlyát nem zavarja és aggodalmat benne nem kelt. Pénzkövetelése i és gyerekes megrendelése i most sem szűnnek és a folyó bűnperről úgy ír és beszél, mint más ember esetleg valamely kevésbbé kellemes távollétről, melynek rövid idő n belül való megszakitása egészen kétségtelen. A helyzetében

rejlő nagy veszélyt ép oly kevésbé látja, mint a tapasztalatlan gyermek látná és a reá nehezedő vágy etikai és társadalmi jelentőségét kórosan elmaradt ítéletével fölfogni teljesen képtelen.

Mindezeket összefoglalva, a tanács véleménye az, hogy Sebők Iván születésétől fogva szellemileg fejletlen egyén. Kóros fejletlenségének számos testi és lelki jellegző tünetei vannak. Koponyájának rendellenes alakja, az arcz, a szemrések és a láták differens volta, az állandó apróbb rángások egyes izmokban ilyen testi stigmák. A meddő taníttatási és neveltetési kísérletek, önállótlanága, képtelensége bármely tartósabb foglalkozás folytatására, kritikátlanága és fölfogási képességének alantas volta, úgy mint erkölcsi érzésének tompasága pedig a kétségtelenül kóros elmebeli állapotának főbb lelki stigmái. Kedélyéletének üressége, értelmi erejének fonáksága és ítélőképességének veleszületett kóros fogyatékosága magyarázzák terheltnek azt a megdöbbentő közömbösségét és nembánomságát, melylyel a vád tárgyát képező cselekményét, a saját mostani helyzetét lelkileg vak szinnel nézi. Sebők Iván határozottan veleszületett kóros elmebeli fogyatkozásban (idiotismus) szenved és ebben szenvedett bűncselekményének elkövetésekor is. Kóros elmebeli állapota nem gyógyulhat és állandó felügyeletet igényel.

Budapest 1905. évi június hó 9-én.

Dr. Sächter Miksa s k., jegyző. Réczey s. k., alelnök.

Másolat. — 110/1905. I. O. T. szám.

Igazságügyi orvosi tanács.

A rimaszombati kir. törvényszék 1905. évi június hó 9-én 1960. szám alatt kelt megkeresésére gyilkosság és rablás büntetvével terhelt Sebők Iván elmebeli állapotára nézve az igazságügyi orvosi tanács 1905. június hó 30-án tartott ülésében következő véleményét adta:

Vélemény.

A Sebők Iván vádlottnál konstatált és az igazságügyi orvosi tanács 1905. június hó 9-én 98. I. O. T. szám alatt kelt véleményében kifejtett, veleszületett kóros, elmebeli fogyatkozás (idiotismus) úgy tüneteinek súlyosságánál és halmozottsá-

gánál fogva, valamint a központi idegrendszernek mélyebb elváltozásánál fogva, melyet mint a kimutatott kórkép alapját föl kell vennünk, kétségtelenül megállapítható, hogy terheltnek ezen kóros elmebeli állapota a bűncselekmény idejében is olyan foku volt, hogy akaratának szabad elhatározási képességét kizárta.

A dolog természetében rejlik, hogy az ilyen idiotikus egyén, mint a milyen Sebők Iván értelmiségének tökéletlensége, ítéletének kóros fogyatékosága és elhatározásainak indokolatlansága vagy csekély indokoltsága miatt a társadalmi rendre bizonyos körülmények között veszélyessé válhat, mint a hogy ezt a bűnvádi cselekmény is bizonyítja. Másrészt azonban azt mutatta hosszabb szakorvosi megfigyelés, hogy nála sem gyors és váratlan nagyobb foku hangulatbeli hullámzások és téveszmék nem szerepelnek.

Tehát olyan tünetek nincsennek, melyek tapasztalat szerint könnyen vezetnek veszélyes cselekedetekre és melyek speciális elmebeteg intézeti gyógykezelést igényelnek, azért a Sebők Iván kóros elmeállapotával kétségen kívül összekötött veszélyesség némi köteles felügyelet mellett, melyet a hivatból kirendelendő gondnok gyakorolni tartozik, a legesekélyebb mértékre szorítható.

Budapest, 1905 évi június hó 30-án.

Schächter Miksa s. k., jegyző.

Réczey s. k., alelnök.

A szakelőadások befejezése után a közgyűlési elnök köszönetet mond az előadóknak érdekes és tanulságos előadásukért s bejelenti, hogy új tagokként beléptek:

Dr. Heintz Hugó rozsnyói városi tisztiorvos,
dr. Huszár Antal ragályi körorvos,
dr. Sigmund József gyermekmenhelyi másodorvos,
Kertész Lajos putnoki m. kir. állatorvos és
Palm Nándor megyei főállatorvos.

Elnök ezek után köszönetet mond a jelenlevőknek a szíves érdeklődésért s tudomásul hozza, hogy zárt ülés következik, melyen csak a szövetség tagjai lehetnek jelen.

A zárt ülésen előadja, hogy Schwarcz Ármin és dr. Groszmann Nándor putnoki orvosok között felmerült személyes ügyben fegyelmi eljárás folytán a választmány, mint fegyelmi tanács f. évi szeptember hó 12-én Rimaszombatban tartott ülésén dr. Groszmann Nándor putnoki gyakorló orvost a tagok sorából kizárásra ítélte, Schwarcz Ármint pedig felmentette. Ezen ítélet ellen dr. Groszmann a közgyűléshez felebbezett. Konstatálja elnök, hogy a mai közgyűlésre minden szövetségi tag kellő időben meghivatott, s a közgyűlés megtartása hírlapban is közölve lett.

Felolvastatik az egész ügyet és előzményeket felölelő részletes ismertetés, a választmánynak dr. Groszmann Nándort kizáró és Schwarcz Ármint felmentő megindokolt határozata, s miután dr. Groszmann Nándor személyesen akar védekezni, előszóval maga adja elő védelmét, amelyben újra felsorolja kartársa ellen a panaszokat és vádakát.

Mind a két érdekelt fél távozása után elnök a rendtartás I. 3. és 9-ik, s II. 1. és 7. pontjait megismerteti s az ügyrend és fegyelmi szabályok 29-ik §-ának figyelembe vételével a papírlapokon való titkos szavazást rendeli el arra nézve: elfogadja-e a közgyűlés a választmány mint fegyelmi bíróság ítéletét vagy nem.

A szavazás megejtése után konstatálja, hogy a jelenvolt 14 tag beadta szavazatát.

A közgyűlés 14 szavazattal — egyhangulag — hozzájárul a választmány ítéletéhez s ekkép kimondja dr. Groszmann Nándosnak a tagok sorából való kizárását s őt erről jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeli azzal, hogy a közgyűlésnek ezen határozata ellen joga van 14 napon belül szövet-

ségünk elnöksége útján írásbeli feleldezővel
az országos orvos-szövetség központi igaz-
gató tanácsához fordulni.

Több tárgy nem lévén, elnök a közgyűlést befe-
jezettnek jelenti ki.

Kelt mint fent.

Jegyzette:

Dr. KÁRMÁN ALADÁR,
jegyző.

Dr. LÖCHERER TAMÁS,
elnök.

Hitelesítjük Rimaszombatban, 1905. október 1-én.

Dr. ZEHERY ISTVÁN,
Dr. LICHTSCHEIN ADOLF.

